

«СОГЛАСОВАНО»

Начальник Управления
надзора и контроля
качества образования
Министерства образования и науки
Кыргызской Республики
Усеналиев М.Ж.

« » 2016 год

«УТВЕРЖДАЮ»

Методическим Советом
РУМЦЭВ «Балажан»
Председатель
Дунганова О.Е.

« » 2016 год

**Республиканский учебно – методический центр
эстетического воспитания «Балажан»**

Программа

**«Шоола» ийрими
2016 – 2019 окуу жылд.**

Мугалими:
Кулболдиева Э.К.

РЕЗЮМЕ

Ф.И.О. Кулболдиева Эльмира Качкыновна

Телефон: 0 771 47-47-58

Дата рождения: 17.06.1982 г.

Национальность: Кыргызка

Образование:

Среднее

2000-2002 г.г.- Бишкекский педагогический колледж

Специальность: Преподаватель начальных классов

Высшее

2002-2006 г.г.- Кыргызская Академия Образования

Факультет: Филология, Специальность: Преподаватель
кыргызского языка

2006-2009 г.г.- Кыргызская Академия Образования

Аспирантура по кыргызской литературе

Трудовая деятельность:

2002-2004 г.г.- г. Кара-Балта, сш №8- преподаватель кырг.языка

2004-2006г.г.- г. Кара-Балта, АСШ- преподаватель кырг.языка 2006-

2009г.г.- г. Бишкек, СШ №81- преподаватель нач.классов

2011-2012г.г.- г. Бишкек, КАО- преподаватель кырг.языка

2009г.РУМЦЭВ «Балажан» преподаватель дошк. подгот.

Личные качества: Ответственность, исполнительность, инициативность, умение работать в коллективе.

Кириш сөз

6 жаш

Бүгүнкү биз жашап жаткан илимий- техникалык коомдо ар бир жаран татыктуу билим алууга милдеттүү, албетте, бул үчүн баштапкы билим тепкичи бекем болууга тийиш. Окумуштуулардын пикири, изилдөөлөрү боюнча, баланын үйрөнүү жөндөмдүүлүгү; алгачкы үч жылда 50 пайызы, 13 жашка чейин 30 пайызы, ал эми 20 пайызы 17 жашка чейин өнүгөт. Бул мезгилде адамдын мээсинде окуп үйрөнүүгө керек негизги клеткалар калыптанат. Ошондуктан, балдарга кичинесинен эле кам көрүп, билимдин алгачкы пайдубалын бекемдеп, аң- сезимин өнүктүрүү менен бирге эле, татыктуу тарбиялоо сунушталат. Демек, балага мектепке чейин билим алуу абдан зарыл.

Баланын мектепке келиши бала үчүн да, анын ата- энеси үчүн да өтө жооптуу мезгил. Бирок, турмуш далилдеп тургандай бардык эле бала окуу ишмердүүлүгүнө даяр эмес. Балага психологиялык жактан колдоо, даярдоо керек. Психологиялык жактан даярдоо- бул баланын мектепке болгон ынтызарлыгын өнүктүрүү же психологиянын тили менен айтканда окууга болгон кызыгуусун арттыруу, баамчылдыкка, көрөгөчтүккө, ар бир жаңы нерсени таанып- билүүгө үйрөтүү. Бир нерсени таанып- билүү аркылуу, балада ар кандай суроолор пайда болот. Балада суроолор канчалык көп болсо, анын билими, ой жүгүртүүсү ошончолук терең болот. Баланын ойлоо жөндөмдүүлүгүн өстүрбөй туруп, аны сабакка кызыктыруу мүмкүн эмес. Баланын ойлоо жөндөмдүүлүгүн өстүрүү мектепке чейинки мезгилге таандык. Баланы мектепке окууга психологиялык жактан даярдоо канчалык эрте башталса, окууга болгон кызыгуу, ынтызарлануу ошончолук эрте калыптанат. Балада таңдануу сезими пайда болот. «Таңдануу сезими- билүүнүн, каалоонун кубаттуу булагы,»- деп белгилеген улуу педагог В.А.Сухомлинский. Бул сезим мектепке чейинки мезгилде өтө күчтүү болот. Демек, биздин милдетибиз- балдардын мүмкүнчүлүгүн өнүктүрүүгө жардам берүү болуп эсептелет. Баланы мектепке даярдоо зарылдыгын эске алуу менен тарбиялоону, үйрөтүүнү окуу башталаардан бир нече ай мурда баштоо керек. Мына жогорудагы айтылган максат- милдеттерге ылайыкталып, «Шоола» мектепке даярдоо ийрими ачылды.

«Шоола» кыргыз тилиндеги мектепке даярдоо ийрими балдарды окутуп, үйрөтүү менен бирге, мектеп жөнүндөгү түшүнүктөрүн калыптандыруу үчүн уюштурулду. Ошондой эле, мектепке чейинки курактан баштап балдарды жарандуулукка жана патриоттуулукка тарбиялоо

максатында, окутуунун ар бир ыкмасына элдик педагогика жана этнопедагогиканын каражаттары; математика, сөз өстүрүү, окуу сабактарында колдонулат. Көрсөтмө куралдар жергиликтүү, улуттук компоненттерди пайдалануу менен даярдалат.

Балдарды мектепке даярдоодо төмөндөгү негизги максаттар каралат:

- 1) Балдардын мектепке психологиялык даярдыгы.
- 2) Таанып- билүү, ойлоо, окууга болгон кызыгуу, көңүл буруу жөндөмдүүлүктөрүнүн калыптанышы.

Бул программа 6 жаштагы балдарды окутууга ылайыкталган. Окутуу жумасына 2 жолу 3 сааттан өтүлөт. Толук окутуу курсу 9 айды түзөт. Группа билим деңгээлине, жаш курагына карата уюштурулат. Балдардын саны 8ден баштап, 12ге чейин болот.

Программанын максаты:

Баланы мектепке даярдоодогу эң башкы максат, аны мектеп шартындагы, жаңы чөйрөдөгү чочулоосунун алдын алуу, мамилелешүүгө, өз оюн эркин айтып, башкалардын пикирин уга билүүгө үйрөтүү жана колун жазууга көндүрүү болуп эсептелет. Ошонун негизинде, балдарды мектепке даярдоо боюнча түзүлгөн программа төмөнкү максаттарды өз ичине камтыйт:

а) Билим берүүчүлүк- мектеп, гимназияларга тапшыруу үчүн базалык билим берип, тамгаларды таанып, муундарды кошуп окууга, түшүнүктөрүн айтууга үйрөтүү, математикалык алгачкы билимдерин калыптандыруу. Сүрөттүү көргөзмө куралдар, ар кандай кызыктуу методдор, анын ичинде оюн жана түрдүү материалдар аркылуу, балдардын окууга болгон кызыгууларын арттыруу. мекенибиздин баалуулуктары менен окуу процессинде тааныштыруу.

б) Өнүктүрүүчүлүк- балдардын ойлонуусун, акылын, аң- сезимин, сүйлөө речин өстүрүп, сабакты ийгиликтүү өздөштүрүү үчүн; көңүл буруу, кабыл алуу, эске тутуу, логикалык ой жүгүртүүлөрүн калыптандыруу. Этнопедагогиканын каражаттарын колдонуу менен балдардын жарандык түшүнүктөрүн өнүктүрүү.

в) Тарбия берүүчүлүк- балдарды билимге умтулууга, өздөрүнө ишенүүгө, бири- бирине жардамдашып, ынтымактуу болууга, жоопкерчиликке тарбиялоо.

Балдар менен иштөөдө балдардын психологиялык жана физикалык өзгөчөлүктөрү эске алынат. Окутуунун басымдуу бөлүгү ар түрдүү

ыкмада өтүлөт: физминуткалар, оюн методу, логикалык тапшырмалар. Окутуудагы ойнотулган оюндар, балдардын көңүл буруусун, элестетүүсүн, ой жүгүртүүсүн, өзүн тарбиялоосун жана өзүн-өзү текшерүүсүн өстүрүп, сабакка болгон кызыгууларын өнүктүрөт. Оюн аркылуу балдар таанып билишет, оюн аркылуу балдар окуп үйрөнүшөт. Оюн ыкмасы аркылуу балдар окуу материалын толук түрдө өздөштүрүү менен бирге, өзүнө болгон ишенимдери артат.

«Шоола» мектепке даярдоо окутуу ийриминин комплекстик программасы өзүнө төмөндөгү предметтерди камтыйт:

1. Сүрөт.
2. Музыка.

Окутуунун жыйынтыгын баалоо ыкмасы.

Бул ийримдеги окутуунун жүрүшүндө балдар жалпы мектептегидей беш баллдык баа менен бааланышпайт. Алардын жетишкендиктерине ийримдин жетекчиси тарабынан көңүл бурулуп, оозеки түрдө бааланып турушат. Окутуунун жүрүшүнө карата, интерактивдүү методдордун негизинде балдар жеке же топ-тобу менен бааланышат. Бардык жазуу иштери төмөндөгүдөй бааланат: «жакшы», «азамат», кээде «начар».

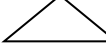
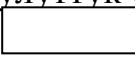
Өз алдынча иштөөлөр, тесттик, логикалык тапшырмалар, билим деңгээлдерине ылайыкталып жат жазуулар, текшерүү иштер өтүлөт.

Жылдын аягында окутуунун толук курсун окуп үйрөнгөн ийримдин бүтүрүүчүлөрүнө сертификаттар берилет.

Математика.

«Шоола» мектепке даярдоо ийриминин программасы балдарды математиканын негиздери менен жеткиликтүү тааныштырып, логикалык ойлонууга, жөнөкөй математикалык жыйынтык кылууга үйрөтүп, балдардын математиканы илим катары элестетүүлөрүн калыптандырат. Балдар 100гө чейинки сандар, так жана жуп сандар менен таанышат, жөнөкөй мисал жана татаал амалдарды, маселелерди чыгарууга үйрөнүшөт. Окутуу ыкмасы жөнөкөйдөн татаалга карай жүргүзүлүп, ар бир геометриялык фигураны, сандарды тааныштырып үйрөтүү ыкмасында, элдик педагогика жана этнопедагогиканын каражаттары пайдаланылат, окутуу процессинде оюн ыкмасы колдонулат.

Математика курсунун негизги тапшырмалары:

- Сандар менен таанышуу. 100гө чейинки сандар, так жана жуп сандар. Сандарды үйрөтүүдө этнопедагогиканын элементтерин колдонуу. Мисалы, 3 санын өтүүдө комуздун 3 кылы бар, 3 чоң эпос: «Манас», «Семетей», «Сейтек».
- Геометриялык фигуралар менен таанышуу. Геометриялык фигураларды өтүүдө улуттук баалуулуктарды да камтуу. - түндүк, - тоо, шөкүлө, - шырдакка окшош.
- Убакытты туура багыттоо; убакыт бөлүнүштөрү (эртең менен, күндүз, кечинде, түн), жума күндөрү, айлар.
- Сандарды салыштыруу.
- Сандарды кошуу жана кемитүү. 2 орундуу сандарды кошуу жана кемитүү. 2 амалдуу мисалдарды чыгаруу.
- Маселелер менен таанышуу, кошуу жана кемитүүнүн негизинде берилген жөнөкөй маселелерди чыгаруу.
- Бирдик, ондуктар түшүнүгү. Ондуктар менен берилген мисалдарды чыгаруу.
- Кесинди менен таанышуу, сызгычты колдонуп ченөө, сантиметр, дециметр түшүнүктөрүн үйрөтүү.

Математиканын тематикалык- календардык планы.

№	Бөлүмдөрдүн мазмуну.	Сааты	Күнү
	Колдонулуучу көрсөтмө куралга кошумча катары улуттук колориттеги буюмдардын негизинде түзүлгөн геометриялык фигуралар, сан өлчөмүн көрсөткөн элементтер колдонулат.		
•	Киришүү сабагы. Предмет менен таанышуу.	1	1сент.
•	Геометриялык фигуралар. Сандар. Мисалдар.		
1.	10 го чейин саноону калыптандыруу. Алдыга, артка саноо.	1	5
2.	10го чейин саноону бышыктоо.	1	8

3.	«1» саны. Түшүнүк: «Оң, сол». Геометриялык фигура- тегерек.	2	12, 15
4.	«2» саны. Геометриялык фигура- үч бурчтук. Түшүнүк: «Убакыт бөлүнүштөрү; эртең менен, күндүз, кечинде, түн».	2	19, 22
5.	«3» саны. Түшүнүк: «Аз, көп, тең». Геометриялык фигура- чарчы.	2	26, 29
6.	«4» саны. Чоң, кичине, барабар «>, <, =» белгилери. Сандарды салыштыруу.	3	3окт. 6, 10
7.	«5» саны. Геометриялык фигура- тик бурчтук. Түшүнүк: «Жакын, алыс, мурун, кийин, алдында, артында».	2	13, 17
8.	«6» саны. Геометриялык фигура- сүйрү тегерек. Сан катарын толуктоо.	2	20, 24
9.	«7» саны. Жума күндөрү. Белги боюнча сандарды табуу.	2	27, 31
10.	«8» саны. «+» белгиси менен таанышуу. Сандарды оозеки кошуу.	2	3нояб. 10
11.	«9» саны. Так сандар. Кошууга мисал иштөө. Сандарды толуктоо, салыштыруу.	3	14, 17, 21
12.	«0» жана «10» сандары. Жуп сандар. Кошууда сандардын орун алмаштыруу.	2	24, 28
13.	«- кемитүү» белгиси. «1ге көп, 1ге аз» түшүнүгү. Кемитүүгө мисал иштөө.	3	1дек. 5, 8
14.	Кошуу, кемитүүгө мисал иштөө. Өтүлгөн сандарды кайталоо.	3	12, 15, 19
•	Сан топтому. Маселелер. Кесинди. 2 амалдуу мисалдар. Бирдиктер. Ондуктар. 2 орундуу сандарды кошуу.		

1.	«1» жана «2» сандарынын топтомун түзүү. Сүрөт боюнча маселе түзүүгө жана чыгарууга үйрөтүү.	3	22, 26, 29
2.	«3» жана «4» сандарынын топтому. Чекит, сызык боюнча түшүнүктөрүн калыптандыруу: түз, ийри, сынык сызыктар.	2	9январь. 12
3.	«5» жана «6» сандарынын топтому. Сызгычты пайдаланып кошуу, кемитүү.	3	16, 19, 23
4.	«7» жана «8» сандарынын топтому. Маселе чыгаруу. Сандарды салыштыруу.	2	26, 30
5.	«9» жана «10» сандарынын топтому. Белги боюнча чоң, кичине сандарды табуу.	2	2февраль. 6
6.	Түшүнүк: «Кесинди. Сантиметр». Кесинди ченөө жана сызуу. Барабардыктары бирдей чыккан амалдарды кайталоо.	3	9, 13, 16
7.	2 амалдуу мисалдарды чыгаруу. Сан катарларын толуктоо, салыштыруу.	4	20, 27, 2март, 6
8.	Бирдиктер, ондуктар менен таанышуу. Бирдик, ондуктарды кошуу жана кемитүү.	4	9, 13, 16, 20
9.	Узундукту ченөө- дециметр. Кесинди менен иштөө. Ондук, бирдиктерди кайталоо. Мисал, маселе иштөө.	4	23, 27, 30, 3апрель
10.	2 орундуу сандарды кошуу. Өз алдынча мисал түзүп, чыгаруу.	4	6, 10, 13, 17
11.	2 орундуу сандарды кемитүү. Маселеге суроо түзүп, чыгаруу.	4	20, 24, 27, 4май
12.	Кошуу, кемитүүнү мамыча түрүндө чыгаруу. 100гө чейинки сандар. Өтүлгөндөрдү кайталоо.	6	8, 11, 15, 18, 22, 25

Жазуу, окуу, сөз өстүрүү.

Балдарды окутуу, аларды жалпы мектепке даярдык менен барууга кыргыз тилинде жүргүзүлгөн «Шоола» ийриминин программасы төмөндөгүдөй бөлүмдөрдөн түзүлөт:

- Жазуу
- Окуу
- Сөз өстүрүү, оозеки сүйлөө кебин өнүктүрүү.

Окутуунун бөлүмдөрүн бириктирген, бул- сөз өстүрүү. Бул окутуунун бардык курсуна практикалык багыт берет, балдарды ойлонуп сүйлөөгө, окууга жана жазууга үйрөтөт. Кыргыз тили жана адабияты боюнча жаш курактарына карата жеткиликтүү жана баштапкы билимдерди берип, окуучулардын кебин байытат.

Балдардын негизги сөз байлыгын өстүрүүдө төмөндөгүдөй тапшырмалар талап кылынат:

- Окууга болгон кызыгуусун өстүрүү;
- Баланын ойлонуусун, акыл жөндөмдүүлүгүн, көңүл буруу, кабыл алуу, эс тутум, логикалык ойлонуусун, элестетүүсүн өстүрүү;
- Кошуп окуусун, уккан же окуган түшүнүгүн айтып берүүсүн, ырды жаттоосун калыптандыруу;
- Сүйлөмдү сөздөргө, сөздөрдү муунга, муунду тамга, тыбышка бөлүүгө, сүйлөм, чакан аңгемелерди түзүүгө үйрөтүү;
- Байланыштуу, туура кеп түзүүлөрүн калыптандыруу;
- Колун жаза билүүгө даярдоо, туура түз отуруп, элементи менен жазууга үйрөтүү.

Жазууга үйрөтүү.

№	Бөлүмдөрдүн мазмуну.	Сааты	Күнү
1.	Предмет менен таанышуу. Түз отуруп, калемди туура кармап жазууга үйрөтүү.	2	1сент. 5
2.	Чекиттерди бириктирүү менен сүрөт тартуу. Сүрөттү бастырып тартуу. Сызыктан чыгарбай боё.	4	8, 12,15, 19

3.	Колду, бармакты жазууга көндүрүү үчүн даярдоо көнүгүүлөрү. Бастырып жазуу.	3	22, 26, 29
4.	Чоң, кичине тоо, таякчалар, тегерекчелер ж.б. элементтерди бастырып, улантып жазуу.	6	3окт, 6, 10, 13, 17, 20
5.	Басма тамгалардын элементин жазуу.	4	20, 24, 27, 31
6.	Чоң жана кичине тамгалардын жазылышы менен таанышуу. Үндүү тамгаларынын басма түрүндө жазылышы.	6	3нояб. 10, 14, 17, 21, 24
7.	Созулма үндүүлөрдү басма түрүндө жазуу.	5	28, 1дек. 5, 8, 12
8.	Үнсүз тамгаларынын жазылышы. Муундарды жазуу.	7	12, 15, 19, 22, 22, 26, 29
9.	Жазма тамгалардын элементи менен таанышуу.Чекит аркылуу бастырып жазуу.	2	9январ. 12
10.	Чоң жана кичине жазма тамгалардын элементин жазуу.	3	16, 19, 23
11.	Жазма тамгаларды бастырып жазуу.	3	26, 30 2февр.
12.	Үлгүдө берилген жазма тамгаларды улантып жазуу.	4	6, 9, 13, 16
13.	Жазма тамгалардын биригип жазылышын көрсөтүп, үйрөтүү, кошуп жазуу.	4	20, 27, 2март, 6
14.	Жазма тамгалардын, сөздөрдүн байланышып туура жазылышы, саптагы орун алышын көрсөтүп, үйрөтүү.	4	9, 13, 16, 20
15.	Сүйлөмдүн башындагы тамга, энчилүү аттар. Чекит, үтүр, суроо белгилери. Сөздүк жат жазуу.	4	23, 27, 30, 3апр.
16.	Сүрөт боюнча сөз айкашын түзүп жазуу.	4	6, 10, 13, 17

17.	3- 4 сөздөн турган сүйлөмдөрдү жазма түрүндө көчүрүп жазууга үйрөтүү.	5	20, 24, 27, 4май, 8
18.	Басма түрүндөгү тексттерди жазма түрүндө көчүрүп жазууга, сүрөт боюнча аңгеме түзүп жазууга үйрөтүү.	5	11,15, 18, 22, 25

Сөз өстүрүү боюнча тематикалык план.

№	Бөлүмдөрдүн мазмуну.	Сааты	Күнү
	Колдонулуучу көрсөтмө куралга кошумча катары, улуттук колориттеги буюмдардын негизинде түзүлгөн этнопедагогиканын элементтери колдонулат.		
1	Предмет менен таанышуу. Балдардын тыбыш айтуу жана сүйлөө кебин текшерүү.	1	1сент.
2	Тыбыш жана тамга. Тыбыш жөнүндө түшүнүк. Суроо-жооп аркылуу балдардын сүйлөө кебин текшерүү.	1	5
3	Үндүү тыбыш. Үндүү тыбышка мүнөздөмө, алардын айтылышы жана талдоо.	2	8, 12
4	Сүрөт боюнча сүйлөм түзүүгө үйрөтүү. Үндүү тамгаларды бышыктоо, ыр жаттоо.	2	15, 19
5	«Күз» мезгили, сүрөтүн тартуу, тех. каражат колдонуу: «Керемет көч».	2	22, 26
6	«Жемиштер», сүрөт боюнча иштөө. Үнсүз тамга, тыбыш, аларга мүнөздөмө.	3	29, 3окт. 6
7	«Жашылчалар» сүрөтүн тартуу, тех. каражат. Тыбыштарга анализ жүргүзүү, сөздөгү тыбыштар.	3	10, 13, 17
8	«Менин үйүм», геометриялык фигуралардын негизинде түстүү кагаздан үй жасоо. Созулма үндүүлөр.	3	20, 24, 27
9	«Менин апам» чакан аңгеме түздүрүү. Үндүү	2	

	тамгалардын негизинде муундап окуу.		31,3нояб.
10	«Менин үй- бүлөм», үй- бүлө мүчөлөрүн атоо. Муундарды окуу.	3	10, 14, 17
11	«Менин шаарым», суроо-жооп түзүү, сүрөт тартуу. Чакан аңгеме түзүү.	2	21, 24
12	«Менин Мекеним- Кыргызстан», аңгемелешүү. Сөздөрдү окуу. Өө, Үү, ң тамгалары, алардын өзгөчөлүгү.	4	28, 1дек. 5, 8
13	Кыргызстандын атрибуттары- герб, желек, гимн. Көргөзмө куралдарды колдонуу. Гимн жаттоо.	3	12, 15,19
14	«Кыш» мезгили, сүрөт боюнча иштөө. Тех. каражат. Кыска жөнөкөй сүйлөмдөрдү окуу.	2	22, 26
15	«Жаңы жыл». Ыр жаттоо. Сүрөт тартуу.	1	29
16	Балдарга жомок, чакан аңгемелерден окуп берип, мазмунун айттыруу.	3	9январь. 12,16
17	Жапайы жаныбарлар. Сүрөт боюнча иштөө. Көргөзмө куралдарды колдонуу. Түгөйлүү үнсүздөр, салыштырып окуу, аларга мүнөздөмө.	2	19, 23
18	Үй жаныбарлары, алардын берген пайдасы, сүйлөм түзүү. Чакан текст окуу.	3	26, 30, 2фев.
19	Жапайы жана үй канаттуулары. Окуу техникасы.	2	6, 9
20	«Боз үй- улуттук байлыгыбыз». Сүрөт боюнча иштөө.	2	13,16
21	Улуттук музыкалык аспап- комуз.	1	20
22	Улуттук буюм- шырдак.	1	27
23	Улуттук баш кийимдер. Сүрөт, көргөзмө куралдар аркылуу таанытып, үйрөтүү.	2	2 март, 6
24	«8- март- Апалардын майрамы». Ыр жаттоо. Куттуктоо айтууга үйрөтүү.	1	9

25	«Жаз» мезгили. Тех. каражат, көргөзмө куралдар, сүрөт боюнча иштөө.	2	13, 16
26	«Нооруз- улуттук жаңы жыл майрамы». Нооруз жөнүндө маалымат берүү.	2	20, 23
27	Кыргызстандагы аймактар. 7 облуска саякат.	3	27, 30, 3апр
28	«Мени курчаган чөйрө». Йоттошкон тамгалар, тамгадан тыбышы көптүгүнүн маанисин түшүндүрүү.	3	6, 10, 13
29	«Менин бир күнүм». Чакан аңгеме түздүрүү.	2	17, 20
30	Сүрөт боюнча иштөө. Жаныбар, канаттуулардын балдарын туура атоо.	2	24, 27
31	Бумдарды салыштыруу, алардын жалпылыгын, айырмасын так айтуу.	2	4май, 8
32	«Жай» мезгили. Аңгеме түзүү, сүрөт тартуу. Ичкертүү жана ажыратуу белгиси, сөздөргө анализ жүргүзүү.	3	11, 15, 18
33	Жомоктордун негизинде сөз кебин байытуу, өз алдынча аңгеме түзүү менен сүйлөө кебин өстүрүү.	2	22, 25